

Izhaja vsak ponedeljek in četrtek po poldne.
Stane za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L. Za inozemstvo celo leto 30 L.
Na naročila brez poslane naročnine se ne moremo oziрат. Odgovorni urednik: RICHARD OREL.

GORIŠKA STRAŽA

V Gorici, v četrtek 24. januarja 1924.

Let. VII.

Štev. 7

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej. List izdaja konsorcij GORIŠKA STRAŽA Tisk. Juch v Gorici via Morelli 16. Uprava in uredništvo: ulica Manelli 5. (prej Šcuole).

Kako zelo se je zboljšal položaj slovanske manjšine?!

Ugledni tržaški dnevnik »Il Piccolo« je zapisal v znatenitem dočisu svojega belgrajskoga poročevalca sledičo zgodovinsko trditev: »Kako zelo se je zboljšal položaj slovanske manjšine, odkar so se začela pogajanja, ki so privredla do prijateljske zavezeli!«

Ah, tega nismo še vedeli. Zdaj se nam je odprl studenec rešnice. Nam primorskim Slovanom gre vsak dan bolje. Vlada nam pošteva odlično mero svoje ljubezni in naklonjenosti. Ali nam mar ni dovelila, da smejo slovanski listi izhajati brez italijanskega prevoada? Take svobode ni povsed posvetu. Položaj Slovanov se torej Evedno boljša.

Kako dobro se nam godi! Ko bi mogli razgrniti na teh listih dušo našega ljudstva, ko bi tu mogli in smeli krikniti slovenski izgnanci, predstavljeni župani-poštenjaki, preorganjani kmečki prosvetni delavec, otroci izmučeni od bedastega pouka, pretepeni in ranjeni kmečki in delavski fantje — tedaj bi svet vedel, kako se je zboljšal položaj Slovanov!

Da, naš položaj se v zadnjem času boljša:

Petnajst prosvetnih društev v januarju razpuščenih.

Slovenski učitelji preorganjani od ovdaduhov: prestavlajo jih, terorizirajo jih, šolski nadzorniki vihtijo bi nad njimi, jim skušajo oskrub.

niti značaj, spravlja jih v disciplinarne preiskave na podlagi podligh ovad.

Zakonito izvoljeni slovenske občinske svete v Sv. Križu na Vipavskem, v Slavini, St. Petru in v drugih občinah so razpustili. —

V šolah so prepovedali slovenskim učiteljem, poučevati petje in telovadbo;

prepovedali so jim, sodelovati ali voditi slovensko petje in slovenska društva.

Slovenski sodniki, ki so na Silvestrovo dobili odpustnice, naj pričajo, kako se nam debro godi!

Zberi se, slovensko ljudstvo! Dvignite se, žene na cesto vrženih slovenskih delavcev! Pridite, slovenski dečki, ki so vas iz slovenske srednje šole pahnili! Otroci, teperi radi mile slovenske besede, pritecite! Kmetje, ki s strahom zrete, kako se vali na vašo premoženje gora davkov, pridite vsi v ta zbor! Zakaj zdaj je prišla vesela ura, da zavpijemo na ves glas:

»Kako zelo se je zboljšal položaj slovanske manjšine!«

Vam vsem, ki se na vse načine trudite, da bi prepričali svet, kako dobro se godi goriškim Slovanom, kliče zbor slovanskega ljudstva:

»Ne norčujte se iz trpečih! Bijke nas, stiskajte nas, kronajte nas s trnjem, — na tak grad način se pa ne norčujte iz nas. Ali vas ni sram!?«

terim radikalni klub odobrava sklenjeni sporazum in pooblašča Pašča, da ga podpiše.

Nato so razpravljali o resoluciji opozicije, pa je logično prvemu sklepnu sledila odločitev, da se predlog opozicije glede nujnosti razprave o sporazumu odkoni.

Ljenin umrl.

Iz Moskve, prestolice matjuške Rusije prihaja poročilo, da je po daljšem bolehanju, toda vseeno nepričakovano, umrl zadnji pondeljek proti večeru diktator Rusije — Ljenin. (Glej podlistek!)

Volitve in politične stranke.

Volitve v italijanski državnem zboru še niso razpisane, ker zbornica še vedno ni razpuščena, vendar vsa javnost z napetostjo pričakuje odlok, s katerim bo sedanjem parlamentom odslovljena. Zato se v političnih krogih z veliko vnemo razpravlja o novih volitvah, se delajo razni načrti in se posamezne skupine pripravljajo na volilni boj.

Kaj bomo napravili mi Slovenci, še ni odločeno. Novi volilni red je naše stališče zelo otežkočil in sploh še ne veno, če se bo nam mogoče vdeležiti volitev. Zato priporočamo vsem našincem, naj mirno čakajo na navodila, ki jih bodo brezvonomno pravočasno dobili od vodstva.

Gotovo pa zanima naše ljudi, kakšen je položaj med italijanskimi strankami in kako se one pripravljajo na volitve. Zato danes neka besed o tem:

Stranka, ki hoče po novem volilnem redu, katerega je tudi sama vstvarila, priti do popolne moči, je fašistovska. — Ona je do dna duše prepričana, da bo imela v novi poslanski zbornici dvetretinjsko večino, ki je določena za ono stranko, ki dobi v državi najvišje število glasov: njej pripade 356 poslancev. Ker je pa število še vedno prenizko za vse one, ki bi izmed fašistov radi prišli v rimski parlament, je med njimi precej razdrženo razpoloženje. Tudi Mussolinijevo oklevanje glede razpusta je najbrže v zvezi s tem dejstvom.

Kaj bodo napravili odlični fašisti, ki so sodelovali pri ustanovitvi stranke, a so bili pozneje izključeni, še ni znano? Skoro gotovo pa je, da še ne misijo na politični pokoj in bodo vsled tega najbrže ustanovili avtonomno fašistovsko stranko.

Ljudoveci (popolari), ki so svojo stranko očistili raznih neodločnih političnih koristolovcev, bodo nastopili po dosedanjih sklepih samostojno kot opozicija. Imeli bodo najbrže kljub raznim odbelegicam njihovemu številu primeren uspeh.

Ljudovski poslanci in senatorji, ki so se izločili iz skupne stranke, — po številu okrog 12, — ne bodo šli samostojno v volilni boj. Upajo in čakajo, da jih bodo fašisti sprejeti na njihovo listo.

Kakšno je stališče socialistov. Imaamo dve skupini: eno, ki sledi poslance Turatiju in drugo, ki se zbirajo okrog glavnega socialističnega glasila »Avanti«. Kaj bodo storili, še ni znano. Mesto da bi se sporazumeli, se prerekajo in bodo v bodočem volilnem boju nudili najbrže zelo žalostno sliko.

Narodni socialisti nimajo ravno-

tako kot oni ljudoveci, ki so se odcepili od svoje matice, na deželi prisilstev. So mrtvorojeno dete.

Komunisti so imeli v zadnjem času hudo smolo s svojimi poslanci. Znani Bombacci je odstopil, ker je v nekem govoru preveč hvalil Mussolinija in njegovo stranko. Poslanec Mingrino je bil zasačen pri tihotapstu kokainem in je zaprt. Nekemu drugemu njihovem tovarišu očitajo celo tatvino. Položaj komunistov je vsled teh dogodkov zelo neprijeten.

Reformisti pod vodstvom nekdajnega ministrskega predsednika Bonomijsku skušajo pod svojim okriljem združiti vse radikalne in prostoziarske kroge. Mogoče se jim posreči ustvariti skupino vseh nezadovoljnjev.

Socialni demokrati imajo v sedanjem ministrstvu svojega zastopnika: ministra za pošte di Cesaro. Ker je pa gospod v nekaterih fašistovskih krogih nepriljubljen, je dvomljivo, če bo sprejet med vladne kandidate in se bo moral najbrže sam pehati za poslanski stolček.

Liberaleci pod vodstvom Salandre, ki je bil svojčas zunanjji minister, so po vseh dozdevah že dosegli Mussolinijevo milost. Ravno tako je tudi z agrarci.

Pristaši znanega parlamentarca Nittijsa so sicer v ostrem boju proti sedanjem vladu, toda ni še gotovo, če bodo šli v volilni boj.

Večkratni min. predsednik Giolitti ima med inteligentnimi krogi mnogo pristašev in tudi mnogo odličenjakov. Z gotovostjo se zatrjuje, da bo šel samostojno v volilno borbo. Kake uspehe bo žel, je težko preverovati.

Liberalni demokrati stejejo med svoje pristaše vse one, ki so nasproti Nittijsu in Giolittiju. Po vseh predvidevanjih se bodo naslonili na faštiste.

Močna skupina so še **bojevniki** (combatenti), ki so nasproti fašistom. Od njihovega zadržanja je ušoda fašistovske skupine precej odvisna. Imajo med seboj zelo delavne in razborite voditelje. Naj pomembimo samo sina znanega dr. Battisti-ja, ki ga je vsled veleizdaje usmrtila bivša avstrijska oblast.

Ostanajo še **slovenski faštisti**, ki morajo po svojem programu in vsem delovanju iti samo v fašistovsko stranko.

Kdaj bodo volitve?

Dobro poučeni milanski »Corriere della sera« poroča:

Danes dne 22. t. m. je min. predsednik Mussolini prebral ministerskemu svetu odlok, ki se ga je odločil poslati kralju glede razpustitve poslanske zbornice in sklicevanja volilnih shodov. Poročilo, o katerem v uradnem obvestilu ni nikake omenjeno, je bilo od navzočih ministrov sprejeti z navdušenjem in odobrenjem. Odlok bo najbrže objavljen 27. t. m.

Nova vlada na Angleškem.

Na Angleškem je prisla na krimilo, kakor smo že zadnjic pisali, delavska stranka. Neoporečno je to zgodovinski dogodek, ki bo imel lahko najdalekosežnejše posledice za svetovno politiko. Vodstvo naj-

Kaj se godi po svetu?

Sporazum med Italijo in Jugoslavijo.

Kakor smo že zadnjic poročali je dr. Korošec kot voditelj opozicije v belgrajskem parlamentu odločno proti pogodbi, ki sta jo sklenila min. predst. Pasič in zun. min. dr. Ninčič z italijansko vlado. Ker je določeno, da se podpiše pogodba v petek 25. m. v Rimu in odpotujeta Pasič in Ninčič tja v četrtek, a je bila v sredo še seja, je predložil dr. Korošec imenu opozicije sledičo resolucijo: »Z ozirom na sporazum z Italijo poziva narodna skupščina vraljevske vlado, da skupščina takoj predloži natančna posnala o vsem, kar je storila doslej cilju, da sklene novi sporazum.«

Narodna skupščina poziva kraljevske vlado, da sklene v imenu države samo tak sporazum z Italijo, ki bi popolnoma zajamčil vse naše interese in spoštoval vse pravice naše države, ki so ji priznane po mednarodnih pogodbah.«

Demokratski klub, ki je sicer napsoten vladu, a ni v opozicionalnem bloku, se je pridružil dr. Koroščemu predlogu. Sklenil je, da ga soppodpiše in je dr. Korošec o tem obvestil predsednika skupščine.

Sporazum bo podpisan.

Jugoslovanski listi poročajo: V radikalnem klubu se je javila ostra opozicija proti sporazuju mu z Italijo. Pasiču se je pa posredilo prepričati nezadovojne o po-

trebi sporazuma.

»Slovenec« piše:

»Mržnja proti Hrvatom in Slovencem je zmagala nad splošnimi državnimi interesmi in kakor stvari danes stoje, se lahko trdi, da je usoda sporazuma zapečatena. Velesrbski radikali, Nemci in Turki so si edini v tem, da je treba sporazum sprejeti, ker misijo, da se s tem oslabi položaj Hrvatov in Slovencev v državi. Tako mišljenje je prevladalo tudi v radikalnem klubu. Na seji je poročal predsednik o svojem sestanku z dr. Koroščem, ki mu je predložil tudi njegovo protestno resolucijo.«

O tej resoluciji se je vnela debata, ki jo je otvoril sam Pasič. On je v svojem govoru najprej obvestil poslance, da je sporazum gotova stvar in da odpotuje v četrtek zjutraj z brzovlakom v Rim, da ga osebno podpiše. V kratkih potezah je obvestil poslance o pomenu sporazuma z ozirom na notranje-politični položaj in izrazil prepričanje, da bo ta sporazum radikalni stranki mnogo koristil. To da ga je tudi napotilo, da se je odločil, da sam osebno podpiše ta sporazum, da bi se tudi na ta način jasno videla cilj in smisel tega sporazuma.

Nato je dr. Ninčič predložil klubovim članom načrt sporazuma in v istem smislu kakor Pašič motiviral potrebo, da se ta sporazum sprejme.

Sprejet je bil nato predlog, s ka-

večje svetovne države, katerega je imel dosedaj v rokah lord - bogataš, je prevzel - delavec. Stranki — liberalna in konservativna —, ki sta skozi stoletja, od časa do časa se menjajoč, vodili vsodo angleške velesile, sta potisnjeni v ozadje in na njuno mesto je stopila delavska stranka, ki je doživel svoj glavni razmah še le v povojskih letih.

Zgodovinska kriza je bila rešena brez posebnih notranjih pretresljajev. Že dalje časa je bila ugotovljena stvar, da prevzame vlado delavska stranka. Konservative so razpustili zbornico in šli v volitve z geslom, da se mora uvesti v obrambo angleške industrije carina. Liberali in delavska stranka sta bili proti temu načelu in sta v volilni borbi tudi zmagali. Vsled tega poraza so

bili vsi politični krogi enotnega mnjenja, da morajo oddati konservativci vlado v druge roke. Ker je pa delavska stranka daleko nadkrijevala liberalno, ni bilo mogoče drugače, kot oddati njej državno krmilo. Tega so se liberalci tudi zavedali in so v sejah poslanske zbornice, ki so se vrstile zadnje dni kot stranka opozicije odločno zagovarjali stališče delavske stranke. Pri glasovanju so tudi oddali svoje glasove za nezaupnico vladi, ki jo je predlagal voditev delavske stranke Makdonald. Vlada je vsled tega tudi dobila nezaupnico in je takoj podala odstavko. Makdonald je dobil naročilo sestaviti novo vlado in jo je že predložil kralju v potrjenje. Novo delavsko ministrstvo je že prevzelo svoje posle.

potrebno, da se v tem oziru nekaj naradi. Vlada mora skrbeti, da se položaj zboljša in predvsem, da se ne poslabša. O ukrepih se bo določno izjavil, ko bo vprašanje izčrpno proučil. Iz poročila sklepamo, da bo nekaj ukrenil glede točenja vina. Najbrže se bo podaljšala policijska ura. Obljubil je tudi vso pomem in največjo skrb vlade glede olajšav za vinsko trgovino in izvažanje. Najbolj bi pomagal, če ukine takoj žirovski vinski davek.

CERKVENI PRAZNIKI PRZNANI.

Za naprej bo tudi država praznovala cerkvene praznike Sv. R. Telesa, Sv. Petra in Pavla in Brezmadežnega spomenita. Italijanski katoliški listi in tudi uradno vatikansko glasilo ne morejo razumeti, da ni vlada priznala praznika sv. Jožefa. Cerkev pa šteje tudi ta praznik med prve:

Knjiga našega življenja.

Danes sem dobil na mizi knjigo, ki s pesmijo in razpravami, s slikami in fotografijami govori o primorskom slovanskem življenju.

Kakšen ovitek! Vse se ti giblje in valovi čez stran; premisljaš, kaj bi to bilo. Eno samo razlago naj podam (sto drugih morete v tej zgoščeni podobi sami izslediti). Slap življenja se ko valovi vije čez stran - z belimi dnevi in mračnimi ploskvami -; solnce krožijo krog tega pestrega kipečega življenja. In kos tega življenja je zanjel »Jadranski almanah za l. 1924« na svojih straneh.

Kulturne organizacije primorskih Slovencev — učiteljske organizacije — ženska udruženja — glasbeno življenje — dijaštvo: vsa ta naša ognjišča sodobne kulture pri nas so v »Almanahu« točno naslikana. Delo dveh naših zadružnih zvez sta opisala dva odlična zadružarja. Hrvatska Istra, ki jo še mi Goričani tako malo poznamo, nam pripoveduje o slavnosti svoje zemelje. Širje soneti največjega modernega hrvatskega lirika, Vladimirja Nazorja, so posvečeni Istri. Naše planine in življenje na njih nam je odkril v knjigi dr. H. Tuma, sloveč poznavalec Alp. V zgodovinskem delu Almanaha so tri zanimive in tehtne razprave o dveh umetniških spomenikih na Tolminskem, o Solkanu v srednjem veku in o cerkljanskih umetnikih. Lepo in izredno bogato delo zaključuje izčrpen književni obračun.

Zelim, da bi Jadranski almanah brali rojaki in tuje: Slovani se bodo začudili, kako bogato rodno kulturno imamo, tuje pa se bodo naučili nas spoštovati.

Razveseljivo znamenje.

Poslanec Giunta je imel v Neapelju oster političen govor, v katerem je napovedal boj vsem strankam. Po govoru je prišlo na ulici do težkih izgredov. Nastopiti je moralvo vojaštvo.

PODLISTEK.

ŽIVLJENJE NIKOLAJA LJENINA.

V palači Delavskih strokovnih zvez v Moskvi leži na mrtvaškem odru truplo Nikolaja Ljenina. Sredi ruskega ljudstva leži mrtev poglavarski in duhovni voditelj mogočnega socialnega gibanja, ki je pretreslo temelje vsega sveta in ustvarilo rdečo Rusijo.

Vladimir Iljič Uljanov (to je bilo pravo imen Ljenina) se je rodil pred 53. leti v Simbirsku. Njegov oče je bil ravnatelj ljudskih šol, in je kot državni svetnik zavzemal visoko uradniško mesto. Družina je bila plemenitaška, a je rodila same revolucionarje. Mladega Vladimira so poslali v gimnazijo. V dijaških letih je zadel njegovo družino težak udarec. V onem času je drla naobražena mladina v vrste revolucionarjev.

narne stranke „Narodna volja“, ki je zorožjeni hotela vreči ob tla carsko vladu. Pristaši „narodnikov“ so umorili 1. marca 1881. carja Aleksandra II. Utis tega umora je bil strahovit. Vlada je še huje pritisnila na ljudstvo, začelo je splošno preganjanje vseh sumljivih življiev. Na šesto obletnico carjevega umora je skupina „narodnikov“ hotela umoriti novega carja Aleksandra III. Policija je zajela zarotnike: vsi so bili obešeni, med njimi tudi Ljeninov brat Aleksij.

S temi utisi je mladi Ljenin prišel na vseučilišče v Kazan, kjer je študiral pravo. Kmalu ga je policija izgnala radi politične nezanesljivosti; šel je v Petrograd in je dovršil študije.

V Petrogradu je šel med delavce in je ustanovil prvo „Bojno zvezo za osvobodenje delavskega razreda“. Že je zmagovito prodirala med dijaštvo in delavce socialistična ideja, spise Karla

Marksa je ruska mladina vneto prebrala in širila ideje iz njih. Predsednik petrograjskih sovetov, N. Zinovjev, piše v svoji knjigi o Ljeninu takole: „Po naročilu delavske organizacije je mladi Ljenin vodil prve delavske stavke, pisal in pomnoževal prve priproste letiske, v katerih je vgotovil glavne zahode delavcev v Petrogradu. Noč in dan je v delavskih predmestjih. Policija ga zasleduje. Le majhen krog prijateljev se zbira krog njega...“

Konec leta 1890. je carska policija izdala ukaz, da mora Ljenin zapustiti Rusijo. Dvajsetletni mladenič je odpotoval v tujino, kjer je bival s kratkimi presledki do revolucije l. 1917.

Leta 1901 je Ljenin ustanovil socialistični list „Iskra“. Toda že dve leti pozneje je nastal v socialno-demokratski stranki popolen razkol. Zmerna struja (menševiki) je trdila, da si mora delavstvo polagoma, korak za korakom, pri-

Mestne novice.

NOVO DRUŠTVO.

V Gorici se je ustanovila Zveza italijanskih katoliških vseučiliščenikov in kateri je pristopilo do 30 visokošolcev. Po občnem zboru so se odpovedali društva poklonili knezonadškofu.

OBRĀCUN GORIŠKIH TRGOVCEV

Večina mestnih trgovcev in obrtnikov je te dni zaključila letno bilanci. „Slabo leto, mrtvaško leto 1923!“ na Primoje pripovedoval ugleden obrtnik. „Pratil meta malo, denarja ljudje nimajo, tudi tržni dan se izkupi zdaj manj kot prej na navadne dni. Vedno množiči. I se predpisi nam dajejo dela in skrb. Prav kmalu bomo meščani začeli potrebiti: „Stoji, stoji Gorica, Goriki dolga vas...“ S takimi občutki zaključuje obrtniški stan poslovno leto. žašč

PLAČAJTE OBČINSKI DAVEK.

Do konca t. m. morajo plačati Goriki člani obč. davek od klavirjev, harmonijev, orkestronov, bilijardov in ostalih dovoljenj. Da ne bo marsikdo ležen kazni, naj bo pridkan, ter plača cimprij.

PTIČARJI, POZOR!

Vsi ptičarji so dolžni naznaniči vilo ptičev okrajni politični oblasti (kvesturi) po dovršitvi ptičjega leta. To določa za celo deželo prefektura Vidmu. Ako je med temi obrtniki di kak Slovenec, ga opozarjam, to storiti, ker bi bil drugače kaznovan.

OBČINSKE VOLITVE V GORICI se bodo vrstile kakor pravijo dne februarja. Volilno gibanje je otvoril tajnik mestne fašistovske organizacije, g. odv. Caprara. Imel je v nedelji v goriški gledališki dvorani velik zavetor, v katerem je očrtao naloge, ki bo imel novi občinski svet. Napoveduje, da bodo fašisti kandidirali sposobne in patrijotične goriške mesečane. Vsako nasprotno listo bo fašist pobjjal kot protidržavno. Kakor če imo, se druge italijanske stranke občinskih volitev v Gorici sploh ne bodo deležile, ker mislijo, da bi bilo to zanje nevarno.

DAROVI.

Za Slovensko sirotišče: Hranilnica in posojilnica v Mirnu 50 L, Neimeri v Ročinju 10 L, dva nebriski Berkova 23 L in 5 st. Bog poplačaj stotero.

PROSVETNA ZVEZA.

In Društvo! Prosimo, naj nam država javijo vsak ukrep oblastev glede obstoja na tajništvu.

Naš Colnič še vedno čaka naročnike in naročnike iz nekaterih vasi. Glasbeni izide koncem meseca in prinese jaščki pomembne članke s slikami. V tistih časih je najnajna dolžnost vsakega županega fanta in dekleta, da se naroči či na „Naš Colnič“. To glasilo je skupna kulturna vez med vsemi društvi. List stane letno 6 lir. Naroča v Zadružni tiskarni, Riva Piazzutti 18. —

boriti moč v državi. Skrajna stran (boljševiki), ki jo je vodil Ljenin, pa jih proglašala, da se mora delavstvo obrožiti, z orožjem naskočiti carsko vilo se do in na ruševinah carizma postaviti diktaturo proletarijata. Leta 1905. se vršil zgodovinski zbor, na katerem bila ustanovljena Ruska komunistična stranka. Za predsednika stranke je izvoljen Ljenin ki je do smrti ostal glavni var komunističnega gibanja. Ustanovil je prvi boljševiški dnevnik „Vred!“ (Naprek!) in bil njegov glavni rednik.

Po nesrečni rusko-japonski vojni se razočarane in tlačene ruske množiče dvignile v uporu. Ljenin je imel v revolucionarnega gibanja v rokah. Vodil je tajno iz ozadja delavske vjetje v Petrogradu in Moskvi, ker je policija neprestano zasledovala. Por je vlada v krvi zadušila. Ljenin vnovič zbežal v Švico. O njegovem življenju

Kaj je novega na deželi.

SOLKAN.

Občni zbor Slov. Čitalnice v Solkanu se je vršil dne 20. t. m. Od 225 članov se ga je udeležilo 170. Starih članov izpred vojne je bilo 20, vsi drugi pa same mlade moči. Predsednikom Čitalnice je izvoljen g. Ivan Gorjan, vši občinski svetovalec.

LIVEK.

Prav od sreca pozdravljamo stališče "Straže", da ne odgovarja več na nade, ki imajo le bolj namen, kriti lekovo sedanjih dni in grehe preteklosti. Mi smo za pošteno slogo, zato naj ustanovi Narodni svet, ki je prava potreba. Toda odločno smo vsi narodski "Straže" proti temu, da bi goriški zavedni kmetje, bili pokorni hlapci žaške gospode. Draga, naša "Straže", le krepko naprej, brez prepirov, kmetje smo s teboj!

IZ VIPAVE

Občinarji se pri nas zelo čudijo, da moral davčni konzorcij 12 vipavskih občin oddati pobiranje občinske

itnine v zakup nekemu društvu

ot 18 odškodnini. Zakon pa izrecno

poločuje, da lahko občina oziroma

konzorcij občin določita, da bo občina

birala užitnino sama. Pravijo, da

je to zgodilo, radi tega, ker je žu-

tin Giuseppe Petroveich izjavil, da

izrecno zahteva goriški podprefekt.

Se bolj se čudijo občinarji posto-

nju bivšega prefekta Pistentija, ki

razveljavil popolnoma veljavno,

vno dražbo, na kateri so bili odda-

državni davki vipavskega davčne-

Konsorcija Hranilnici in Pos-

slap proti 5.10 odstotni odškodnini.

Avke je vzela na to v zakup neka

anka v Gorici.

Iz tega se gotovo vidi, da ima župan

P. zelo velik vpliv pri merodaj-

h osebah. Samo domače ljudstvo ne

ne imeti dobička. Odgovor bo en-

at težak, g. Giuseppe Petroveich.

IZ JAMELJ.

Med nami je bil dolgo časa prepire, naj se sezida nova cerkev. Naša cerkev je bila po vojni popolnoma posu-

ta Manjšina ljudi je bila za to, da se

cerkev na novem mestu, dočim je

la velika večina ljudi za to, da se

cerkev zida na starem mestu. Župan-

vo v Devinu je pripuščalo ljudem po-

polnoma prosto izbero. Danes je skoraj

gotovo, da se bo zidala cerkev na

arem mestu. Oni, ki so bili za to, da

bo zidala na novem mestu, so se tu-

že prepričali, da je to za vso obči-

šči najboljše. Tako bo manj stroškov in

cerkev bo stala na lepem in visokem

troglednem mestu. Zakaj bi izdajali

naših slovenskih pradedov, ki so

ne imeli cerkve radi zidali na solnč-

ih mestih.

IZ LEVPE.

Na Sveti večer je umrl pri nas Mar-

tin Iavec. Pokojni je bil 37 let cerkevni pevec, ključar cerkve sv. Štefana. Bil je vzoren gospodar ter poštenjak in značajen Slovenec. Naj ga sv. Štefan, kateremu je toliko let svetišče oskrboval sprejme k sebi!

BILJE.

Gibanja ljustva v l. 1923. Rojenih je bilo 111 in sicer 69 moških, 42 ženskih. Umrlo je 38 in sicer 22 moških in 16 ženskih. Oklicanih je bilo 33 parov, v fari poročenih 22. Koncem l. 1923 šteje duhovnika 2.395 ljudij in sicer v Biljah 1.002, v Bukovici 1.051, v Orehovaljah 342 ljudij. Obhajil je bilo čez 12.000.

PRVACINA.

Cesta iz Gorice mimo nas v Dornberg je grozna. Če je suho vreme, je razruvana in kaže toliko strahotnih reber, da plaši ljudi že samo misel, da morajo z vozom na cesto. Če je pa deževje, tvori cesta eno samo veliko blato, v kaferem nisi varen življenja. Ali res ni nobenega človeka, ki bi se zavzel za naše ceste?

HUDAJUŽNA.

Pred vojno je pri nas približno trejtina vseh moških iskala tekom leta zaslužka v tujini, ker jih domača zemlja ni mogla rediti. Bili so drvarji in hodili delat v Romunijo, Bosno, na Stajersko in Koroško. Spomladis so odrinili čez mejo, na zimo so se vračali domov in prinšali družini denar. Danes je vsled valute izseljevanje v te dežele nemogoče, zato se pa napravljam na Francosko. Približno 60 mož iz Hudajužne in iz cerkljanskega kraja je prosilo za potni list. Sli bodo skoro gotovo v rudnike, služili v temnih globinah zemlje svoj grenki kruh in Bog zna, kedaj se vrnejo. Mnogi morda nikdar več ne bodo videli slovenske domovine. Želimo jim sreča na težko pot!

PODSABOTIN.

Letos so umrli v naši občini samo 3 osebe, kar je redek slučaj. Po navadi je umrlo v Podsvabotinu 10 do 15 ljudi vsako leto. Slaba je torej letos letina za gospoda Maksa. Rodilo se je 1923. v vasi 11 otrok. Podsvabotin torej ne bo izumrl, ampak raste in se množi.

Vinska kupejija se je popolnoma ustavila. Kdor je hitro po trgovini prodal, ta je dober, zakaj dobil je 2.50 za liter. Sedaj je vse mrtvo in kolikšna je cena vini, sami ne vemo, ker kupcev ni nikjer videti.

GRGAR.

V naši vasi sta umrla tekmo enega tedna Boltar Franc star 63 let in Boltar Katarina, njegova žena, stara 73 let. On je bil trden in ugleden posestnik in je obolel nenadoma prvi dan po novem letu. Prijela ga je bila

huda pljučnica. V četrtek 10. januarja ob 3. popoldne je izdihnil; ob 8. uri istega dne pa je legla njegova žena Katarina v postelj. Ko so njega pokopavali, se je njej vedno bolj slabšalo zdravlje. V štirih dneh, to je v torek 15. januarja je umrla, v četrtek so jo položili v zemljo tik ljubljenega moža. Združena sta bila v življenju, združeno sta šla iz sveta. Bila sta dobriga sreca, vas ju je imela rada in je zato njuna smrt ljudstvo razčastila.

V IDERSKEM

imamo izvrsten godbeni krožek, ki šteje čez dvajset članov. Nastopili so že v cerkvi na Tomaževu in zveselili občinstvo z lepo godbo. Zasluga gre voditelju gospodu Uršiču, ki neumorno deluje na prosvetnem polju. Neutrudo vodi petje in glasbo na Svinjah, v Sužidu, na Iderskem in v vsej kobarški okolici. Čast mu!

IZ VOLČE DRAGE.

V četrtek 17. januarja ob 11. uri po noči so udrli neznani zločinci v hišo opekarnej g. Koglota Aleksija. Dva sta udrila v spalno sobo zakonskih, dočim so drugi ostali v kuhinji. Gospodarju Koglottu so zvezali noge in roke ob posteljo. Zvezali so ga tako, da je moral gledati proti zidu. Zločince sta bila oborožena s koli in bila sta zadržana. Govorila sta italijanski. Ženi sta ukazala, da jima mora izročiti denar in zlatenino. Grozila sta, da jim začeta hišo, ako bi ugavarjala in kričala.

Revica jim je izročila vsa prestršena 5000 lir. zlato uro in moževno verižico. Zločinci so nato odšli. Drugi dan zjutraj je gospodar obvestil orožnike o dogodku. Upamo, da bodo orožniki izvršili tudi to pot svojo dolžnost ter da se jim posreči najti zločince. Naši ljudje naj se pa iz tega žalostnega dogodka naučijo, da ne bodo hraničili denarja doma. Zakaj pa imamo skoro v vsaki občini svoje Hranilnice in Posojilnice? V njih je denar najbolj varno naložen. Zato shranjujte denar edino le pri naših posojilnicah.

SKRBINA.

Pri nas pridelamo vsako leto do 1000 hl vina. Tudi letos smo pridelali toliko, in sicer največ belega, zakaj terana je za polovico manj ko druga leta. Vino je pravovrstno in ima do 12 stopinj. Kupčija po 1.20 do 1.30, lani smo pa dobili zanj 2 liri. Teran stane 3 lire, lani smo dobili 3.50. Dohodki se torej manjšajo, življenje postaja težko, ljudje tarnajo in tožijo.

PEČINE.

Že dolgo nismo čitali v "Straže" nobenega poročila iz naše vasi.

Da ustrežemo čitateljem, hočemo podati novejše novice.

Ustanovili smo "Živinorejsko zadružo", ki ima namen, zboljšati naše gospodarstvo in živinorejo, v prvi vrsti pa hoče našim kmetom in živinorejem koristiti z mlekarno. — Naša mla-

dina je tudi društveno še zmeraj krepka, kar je pokazal nedeljski občni zbor. Žal le, da je še vedno bolan naš pevovodja. Želimo mu skorajnjega zdravja. — Tudi smrt nam ne prizana. V kratkem času smo pokopali tri vaščane. V nedeljo pred božičem Stančka Gateja, starega 43 let, ki je bil poklicen krojač, a je bolehal več let. Zadel ga je bil namreč mrtvoud. Dne 10. januarja je umrla staremu očetu Jeklinu edina še ostala hčerka Nežika, stara 21 let. Osem otrok je imel, vsi so umrli, in večinoma odrasli, ostala mu je še edina žena, ki je pa tudi zelo bolemljena.

Komaj smo Nežiko izročili materi zemlji, ko je že zopet zapel mrtvaški zvon. Zopet dekle v najlepših letih, Marija Kuštrin, stara komaj 19 let. Je sicer bolehalo že dolgo časa, a da jo tako naglo odnese bela smrt, nismo mislili.

Hudo, zelo hudo sta prizadeti obedve družini Jeklin in Kuštrin. Bog naj vaša tolaži, pokojnikom pa naj sveti večna luč.

SAKSID PRI DORNBERBU

Naše izobraževalno društvo zadnje čase ne deluje tako, kot smo upali in želeli. V prvi vrsti nam primanjkuje čtiva. Imamo sicer časnike, toda knjig imamo veliko premalo. V drugi vrsti trpimo, ker nimamo učitelja za naš pevski zbor. Petje je zato vedno bolj slabo in zbor vsak dan bolj nazaduje. Prosimo vse one, ki imajo potrebne zmožnosti, naj se zavzamejo za naše društvo. Tudi gospode iz Gorice prosimo, da naj ne pozabijo na naše društvo in se pri nas večkrat oglašajo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Sv. Križ - Male Žablje: Nekoliko preveč osebno za list. Oglasite se s čim drugim. Pozdravljeni. — *Verona:* Slovenski fantje-vojaki, ki služijo v tem mestu, so nam poslali pismo, v katerem vočijo veselje božične praznike svojim domačim. Pismo smo pa prejeli s partedensko zamudo in ga ne moremo več priobčiti. Fantje, pišite nam kaj drugega. Bog živi! A.M.: Smo zelo hvaležni za podatke, toda dopisa ne moremo priobčiti, ker načeloma ne priobčujemo ničesar, kar ni podpisano s celotnim imenom.

Naročni dopisnik: Hvala! Oglasajte se pogostoma!

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Peter B. v T. Za potni list v Jugoslavijo je potrebno: 1. prošnja na papirju, kolekovanem z 1 liro, na kr. podprefekturo; 2. Listina, da ni zadržka (Nulla osta), ki jo izda županstvo; 3. Prošnjo mora potrditi orožniška postaja. Te tri listine vložite na podprefekturi, priložite dve fotografiji in kolek za 25 lir (stane 30 lir). Ko Vam podprefektura izda potni list, ga mora podpisati še jugoslovanski konzulat v Trstu. Tam plačate 45 lir.

Na ruskih mrtvaških poljanah je pogrom začela kliti nova rast. In že so začele evropske države obračati glave proti vzhodu. Anglija je prva zaklicala: Brez Rusije Evropa živeti ne more! Nemčija je prva sklenila z Rusijo pogodbo. In ravno v zadnjih tednih smo doživelji, da se Francija in ujeni zaveznički žele sporazumeti z veliko zvezo sovjetskih republik.

Sredi orjaškega dela, v času, ko so se začeli kazati prvi uspehi dolgoletnih naporov, je umrl Ljuben. Padel je kot rade mogočen hrast. Sele zgodovina bi mogla izverno in pravično soditi, koliko prida in koliko zla je rodilo njegov delo.

Redni občni zbor »Druge stavbe zadruge« reg. zadruga z omejeno zavezo, v Steverjanu, se bo vršil dne 3. II. t. l. in ne kakor zadnjič pomemboma naznanjeno, dne 27. I. 1923.

Načelstvo.

GOSPODARSTVO.

15. Februar.

Upniki dunajske poštne hranilnice, pozor!

Brzjavni in poštni komisariat poroča: Dogodilo se je, da je poštni urad zavrnil prijavo terjatev nasproti dunajski poštne hranilnici, ker je dvomil o načinu pridobitve državljanstva od strani upnikov. Zato je odredil imenovan komisariat, da morajo poštni uradi sprejeti hranilne knjižice in naznanitve terjatev, četudi so v dvomih glede državljanstva. Vendar morajo poštni uradi zahtevati, da je na tozadevnih potrdilih točno označen način pridobitve italijanskega državljanstva od strani upnikov. Državljanstvo se je lahko pridobilo na sledeče načine: »di pieno diritto« (po polnem pravu), »per opzione« (potom opcije), »per elezione« (potom izbere) in »per conferimento« (potom podelitve).

Brzjavni in poštni komisariat pozivlja upnike, da naj prijavijo, svoje terjatve nasproti dunajski poštne hranilnici čimprej. Do 15. februarja mora to vsak upnik storiti.

Zaradi važnosti tega vprašanja ponavljamo v »Gor. Straži« še enkrat najvažnejše določbe tozadevnega zakona.

Katere terjatve se morajo prijaviti?

Hranilne vloge in terjatve iz tekočega računa pri avst. poštne hranilnici, ki so obstojale 26. marca 1919.

Kdo lahko prijavi svoje terjatve?

Italijanski državljan ki je pridobil ital. državljanstvo po polnem pravu ali pa potom opcije in ki stanuje v Italiji ali pa izven nje.

Tudi inozemci (Jugoslovani, Nemci, Avstrijevi i. t. d.)

lahko prijavijo svoje terjatve toda njim ni treba priložiti izjave o odstopu terjatve, ker ne dobijo od Italije zamenjave po 60% v lirah; njim bo morala plačati Avstrija po ključu, ki danes še ni gotov.

Kje se morajo terjatve prijaviti?

Pri poštnem uradu, v katerega okolišu ima upnik svoje redno zivališče.

Kake dokumente mora upnik priložiti?

1.) hranilno knjižico in odpovedno knjižico oziroma izvleček tekočega računa, zahtevajo naj od urada potrdilo, da so knjižico izročili in naj si zapomnijo štev. knjižice. V prvem odrezku odpovedne knjižice naj upnik izpolni vseh 6 točk in naj doda ime pošte, ki je natiskana v rdeči barvi v hranilni knjižici in naj pripše dan in kraj, kjer odda hranilno in odpovedno knjižico.

2.) potrdilo o državljanstvu in bivališču; na potrdilu mora biti označen način pridobitve ital. državljanstva: po polnem pravu, ali potom opcije, ali potom izbere, ali potom podelitve. Na vsaki pošti dobiš za to poseben formulir, ki ga mora izpolniti in potrditi županstvo. Na istem formulirju izpolni županstvo tudi potrdilo o bivanju upnika.

3.) upnik mora priložiti podpisano izjavo, v kateri odstopa svoje terjatve nasproti dunajski poštne hranilnici — **italijanski poštni hranilnici** — s pripadajočimi obrestimi, pod pogojem, da mu bo ital. poštna hranilnica priznala isto terjatev z obrestni vred po 60 odstotkov v lirah. Obrazec za to izjavo dobiš na pošti.

To izjavo je treba napisati v navzočnosti poštnega uradnika. Če pa ne znaš laški, mora izpolniti to izjavo uradnik. Kdor sploh ne zna pisati, naj pripelje s seboj dve priči, ki ju uradnik pozna. On sam naj pa postavi pod izjavo križ.

Vsa potrebna potrdila (domovnica, bivalnica, izjava, so prosta koleka.

Kaj morajo storiti italijanski državljeni, ki bivajo n. pr. v Jugoslaviji?

Priložiti morajo hranilno in odpovedno knjižico, ali pa izvleček tekočega računa, izjavo o odstopu terjatve, domovnico oziroma potrdilo o državljanstvu in bivalnico. Potrdilo o državljanstvu in bivanju mora overovati ital. konzul v tuji državi n. pr. v Jugoslaviji. Italijanski državljeni v tujini imajo čas za izvršitev teh predpisov do konca marca 1924. Vse potrebne dokumente naj pošljejo poštnemu ravnateljstvu v Trstu.

Optanti, katerih opcija še ni rešena

naj priložijo poleg drugih dokumentov tudi potrdilo, da so optirali. Razume se, da bo naznanjena terjatev samo tedaj veljavna, ako bo opcija ugodno rešena.

Ako je lastnik terjatve umrl naj vse predpise izvrši njegov dedič. Dedič ima pravico do zamenjave.

Če je kdo izgubil hranilno knjižico naj izpolni ravnno tako vse predpise. Navede naj številko knjižice, znesek hranilne vloge, in naj priloži vse druge tri dokumente (domovinski list, bivalnico, izjavo o odstopu terjatve).

Važno za vojne odškodovance. Kako se bodo zamenjala začasna potrdila o beneških obveznicah?

V zadnjem »Goriški Straži« smo razložili kr. odlok od 16. dec. 1923. št. 2845, ki urejuje izplačevanje vojne odškodnine potom beneških obveznic. Finančno ministerstvo je pa pred dnevi izdal potrebné določbe, kako se bodo zamenjala začasna potrdila o beneških obveznicah s končno veljavnimi vrednostnimi papirji, (beneškim obveznicam), ki jih dobi vojni oškodovanec kot začasno plačilo vojne odškodnine.

Zamenjava začasnih potrdil z beneškimi obveznicami se bo pričela dne 21. januarja najprej v glavnih pokrajinških mestih, nato pa tudi potom poštnih in registerkih uradov.

Začasna potrdila o beneških obveznicah se morajo izročiti tisti pokrajinski zakladnici (Tesoreria provinciale) ki jih je izdal. Potrdila naj se posiljajo pokrajinski zakladnici potom pošte.

Beneške obveznice bodo izdajali vojnim oškodovancem slediči uradi: Čez 10.000 lir pokrajinske zakladnice; od 2000 do 10.000 lir registerski uradi; od 1000 do 2.000 pošte prvega razreda in drugega razreda; pod 1000 lir pa pošte tretjega razreda.

Tajništvo Kmetske Delavske Zveze v Gorici.

Pozor! Nova godba v Kojskem se priporoča slavnemu občinstvu bodisi za veselice, zabave, koncerete, pogrebe, procesije itd. Godba je sposobna vsakega nastopa. Zastopnik godbe: Rudolf Zuljan, Kojsko, št. 107.

SOBA z eno posteljo v mestu se odda v najem. Naslov povr. uprava »Goriške Straže«.

Med. Univ.

Dr. Rado Šfiligoj

sprejema za kirurgijo, porodništvo in ženske bolezni.

GORICA, Via Mameli 8
(za »zuitsko cerkvijo«)

UMBERT DONATI

optik-specialist, Gorica Piazza Vittoria št. 20.

Nov zobozdravnik

specialist za bolezni v ustih in na zobe.

M. U. dr. Lojz Kraigher

z nemškim zobozdravniškim izpitom sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška dela v Gorici, na Travniku št. 20, I. nadstr.

Samo v trgovini

Antona Fanina

v Gorici, Via Carducci 19, dobite veliko izberi umetnih evertlic, švicarskih vezenin in raznovrstnega blaga na debelo in drobno.

CENE ZNIŽANE!

S prvim feb. se odda v najem majhna vila s kuhinjo, vrtom in tremi sobami. Kje povr. Uprava lista.

Plačilno natakarico, pošteno, še slovenščine in italijanščine sprejme takoj znana goriška stavracija. Naslov v upravnosti.

Kmetijsko društvo v Vipavi ma v zalogi še večjo množino maževe žlindre in kalijeve soli, ter oddaja tudi na upanje zljivim plačnikom proti primeri obrestim.

ZOBOZDRAVNISKI ATELJE

ROBERT BERKA

v Gorici - Via Dante št. 4 - v Gorici mnogoletni asistent pri dobroznamenem zobozdravniku dr. Piklu, spremoma v svojem ateljeju v Gorici, Via Dante 4 v jutranjih in popoldanskih urah.

Mobilije

domačega in tujega izdelka po res znižanih cenah

HOVI VZORCI - ZAPOREDNI PRIHODI

Pred nakupom obiščite zalogu

O. BERNT, Gorica

Piazza della Vittoria št. 21, Tel.

Spalne sobe - jedilne sobe - kuhiško pohištvo - železno in meleno pohištvo - predsobe - dvoranice - opreme »Club« - pisalne - stolice in naslanjače v veliki izberi - mizice - otroški vazički - divani - matraci vsake vrste - vzmeti - kovinaste mreže itd. itd.

Kompletne opreme za gostilne sanatorije in zavode

Preprodajalem poseben popust Sprejema vsakovrstna naročila in zagotavlja natančeno in sledljivo izvršitev.

Najvišje cene plačam

za kože: lisic, kun, podlasic, zajec, mačk, veveric, jazbecov i.t.d. i.t.d.

Sprejemam poštne pošiljatve!

- **Walter Windspach**

Gorica, Via Carducci št. 10

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi »Trgovski Dom«

Telefon št. 50 — Brzjavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica

in rezerve:

80 miljonov

CENTRALA:

LJUBLJANA

Reserva S H S

kron

64 milijonov

PODRUŽNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.

Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.